

KECSKEMÉTI LAPOK

ELŐFIZETÉSI DÍJ:

Egész évre 5 frt — kr. Negyedévre 1 frt 50 kr.
Félévre . . . 2 . 50 . . . Egy szám ára 12 kr.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP

SZERKESZTŐ IAKIK: HALASI-ÚTCA, 17. SZ.

KIADÓ-HIVATAL: RUDAI-ÚTCA, 184. SZ.

HIRDETÉSI DÍJ:

4 hasábos petit sor 5 kr., többszöri vagy je-
delmes hirdetéseknel árlétegezés adatik.Előfizetni az év folytatásán minden hónap elején
lehet.

Bélyegdíj minden beíratásért 30 kr.

Antisemitizmus.

A nagy társadalmi kérdés között, a melyek hazánkban napirendre kerültek, egy sem hozta annyira izgalomba a kedélyeket, nyugtalanságba a szellemeket: mint a zsidókérdés.

Keresetten, czélzatosan tárgyalják s gazdasági, socialis politikai, sőt nemzeti szempontból is indulván ki, mindinkább mélyítik a medret, melyben a kérdés folyik; de a tárgyilagosságtól messze eltekint kritiká hajszoikat fel igen gyakran s az ellenszenv sokszor mestersegesen szítva: a gyűlölet, félre nem ismerhető nyilatkozványaiában tör ki a zsidókérdés ellen.

A zsidókérdés valóban nagyon ruganyos s igen kényes kérdéssé nőtte ki magát. Ruganyossá, mert igen könnyen beledobhatja azt a ki vele foglalkozik a túlzások régióiba, s kényessé, mert az a kérdésben tett minden nyilatkozatot megfigyelve a zsidóság, s bármennyire legyen is valamely megjegyzés tárgyilagosa, az igazsággal megégyezzo, ha az a megjegyzés a zsidóságra nem éppen kedvező, rámondják mindjárt, hogy antisemita, melyet úgy értelmeznek, hogy azzal a rideg fűgyűlölet, vallásfelekezeti iránti türelmetlenség, a zsidóság magán és közérdekei csorbítását czélba vevő radikalisus jár.

És így áll e kérdés nálunk Kecskeméten is. Vannak tagadhatatlan elkeseredett antisemiták, a kik gyűlöletet hirdetnek, s a kik a zsidóság magán és közérdekeinek csorbításától sem riadnának vissza; de így vannak semi-

ták, a kik az idegességig érzékenyek, mihelyest a zsidókérdés szóba hozatik.

A túlzásoktól okakodni kell minden irányban, hogy ebben a ruganyos és kényes kérdésben az igazsághoz hűek maradhassunk s észlelőnk ne hamisítsák meg a gyűlölet vagy érzékenykedés által. Így be fogjuk látni, hogy az antisemitizmusnak a különféle társadalmi körökben mi a motora s be fogjuk látni, hogy egyenlőség zsidóellenes mozgalomnak meg lehet talán a maga jogosultsága.

Van antisemitizmus, mely forrását gazdasági okokból bírja, mert van egy réteg a társadalomban, mely a zsidóság s annak erősen kifejtett vállalkozási szellemében és erélyében gazdasági boldogulásának akadályát látja. A kisiparos jól, rosszul megtanult mestersége, kézműiparával háttérbe szorították a vásárpiaecoknak gyári árúkkal való ellátása miatt. A gyári árut a zsidó hozza, mert a mobil tőkével — mely azoknak tömegesebb vételéhez megkivántatik — bír, vagy ha nem bír is, közvetlen összeköttetésben áll a mobil tőke tulajdonosaival.

De ezek a kisiparosok hasztalanul gyűlölik a zsidót, mert a gyűlölet sugalta tusájával célzt nem érhet, nem, mert az jogosulatlan.

A zsidót gyűlölni azért, mert a tőke túlsúlyt gyakorló hatalmával veti magát bele az üzleti életbe — nem szabad, nem lehet. Nem, mert a gyűlölet nem fogja megváltoztatni a gazdasági élet rendjét, mely a szabad versenyküzdelemben a szemesebbnek, az ügyesebbnek s a kellő tőkeerőkkel rendelkezőknek

biztosítja a győzedelmet, különösen akkor, midőn azzal az az eszélyesség, előrelátás, szorgalom és takarékoság járul, mely a zsidóság oly kiváló tulajdona.

Tanulni kell az iparosnak, hogy a közönség finomaltabb igényleteinek kielégítésére is készített legyen, szorgalmasnak, takarékosnak kell lennie, erősít és érdekeit egyesítenie kell s fizetnie, tanul mesteriségének kell élnie, úgy mint ezt a zsidó teszi, ez inkább segíthet rajta, mint a zsidóság ellen táplált gyűlölete s a mozgalom, melyet ellenében kifejtteni törekszik.

Van egy rétege a társadalomnak, mely önhibáján kívül, vagy önhibájából zilált vagyoni állapotokba jutott s a normal hitelforrások előtt kiapadván: a visszauntathatlan hitelszükséglet kielégítése szempontjából folyamodni kénytelen azokhoz — legtöbbszörre a zsidóság körében — a kikben az önző individualizmus túlszárnyalja a közérzet rugóit, a kik által kizsákmányoltatván, természetes ellenségeivé válnak nemcsak az őt kizsákmányolóknak, hanem fajrokon s hitsorsosai-
kiknak is.

De az, a ki a zsidó uszorás áldozatává esett, hasztalan gyűlöli ezért a zsidóságot, mert volt és van keresztény uszorás is, a ki ép úgy egy kizsákmányolta volna szorultsági helyzetét, ha annak a kezei közé kerül véletlenül, végfolyamatban pedig mindegy, ha valaki a társadalmi becsületesség ellen vét, akár keresztény, akár zsidó.

Vannak továbbá a zsidóellenesek között olyanok, a kik nem tudnak

abba belenyugodni, hogy a zsidóság a politikai tekintély- és hatalomban velök osztozkodik, s sehogysem tudnak belenyugodni abba, hogy a politikai rang nemcsak születés által szerzhető meg; sehogysem tudnak belenyugodni abba, hogy a mobil tőke hasznosításával járó foglalkozás nemcsak nyereséges, de a becsült foglalkozások közé emelkedett. De azok, a kik a politikai tekintély s politikai rangban való osztozkodás miatt gyűlölik a zsidót, elfelejtik, hogy az újkori szabadságességnek túlszárnyalták már az aristokratiai elemek ódon felfogását s a francia forradalomból kiindult lángtenger hamuvá perzselte már rég az egyenlőség elvével ellentétben álló intézményeket, a melyeket a hamuból újra s új alakban feltámasztani nem lehet.

De vannak olyanok is, a kik az antisemiták hírében állanak ugyan, de ezeket antisemitizmus nem vág össze a jelzett irányzatokkal. Ezek a zsidóknak nem föltétlen ellenesei, hanem ostromozzák metsző gúnyval azt a zsidót, a ki arrogálja magának a társadalomban, hogy számítottassék s e mellett üzletvilágában a tisztesség s társadalmi becsületesség korlátait nem ismeri vagy ismerni nem akarja, s elítéli azon zsidókat, a kik a közbevitel és tisztelet adóját megkövetelik vagy megkövetelnék a társadalomtól, de visszavonulnak, ha anyagi áldozatot kell hozni, vagy szolgálatot kell tenni annak a társadalomnak.

Ezek mind antisemiták a kikre utalunk, a különbség közöttük csak az,

TÁRCZA

A jogi önképzőkör hangversenyéről.

Nincs a világnak olyan teremtménye, a melytől annyit követelne a társadalom, mint a juristát. Hiába, Themis a titánok szolgálatába kívánna a juristák lépi, a ki pedig második neje levén Jupiternek, bír a második feleség minden szeszével, habár a törvény és igazság istennőjének tartassék is. A ki Jupiter második feleségének a szolgálatába lép, az aztán legény legyen a talpán a mai időben. A sok tudós és nemtudós professor azt kívánja tőle, hogy tág ismerete legyen a jog- és államtudományokban, a hölgyvilág meg azt kívánja, hogy elegans legyen a magaviseletében, rutinrozzott a feszesében, leány és menyecske igyves kitaró waltzertáncost keres benne s még ez mind semmi, ha nem tud a legújabb divat szerint fésülködni, eszkort kötni, szavalni, énekeln, szindarabban szerepet játszani s szerelmes verseket írni.

Ennek a sok mindenféle követelményeknek tulajdonítandó talán, hogy a juristáknak a száma a vidéken annyira leolvadt.

A mi juristáknak száma is olvadt és olvad, de azért ha nem numerálhatnák, ponderálni akarnak a társaságban, mit leginkább bizonyítja az a hangversenyyel összekötött műkedvelői előadás, melyet folyó hó 27-én rendeztek.

Az a kis hangverseny s az a kis műkedvelői előadás valóban várakozáson felül jól sikerült.

Kitűnő programm kitűnő erők és distinguált közönség. E sbbi fényesen igazolta, hogy még mindig érdeklődik a juristák iránt, csak ezt az érdeklődést éberségben kell tartani.

A másort a régi zászlo alá egyesített s új erőből szervezett dalárdá nyitotta meg. Ennek a dalárdának van mindene. Van esengő erőteljes basszus, melynek secundoja valóságos acézhang, van értelmes tenorja, melynek

primójában kár, hogy túlyomó a lyrái, van tüzes ügybuzgó karmestere, van diszes zászla, csinos hangjeje könyve, de egy nincs. Ugyan milye nincs?

Keztyűje, pedig a keztyűtlen divatban is divat maradt a keztyű, hangverseny- és bálkabán.

Pardon! akaratlanul eszótott e megjegyzés a toll alá, a mint akaratlanul röppült el egy figyelmes hölgyecske ajkairól. A dalárda azonban kifogástalanul énekel úgyannya, hogy képességibe nagy bizalom helyezhető s ha nemes vetélkedésbe ered az úri bandával, a népszerűség mérlegét talán maga felé is billentheti.

Az érdekes megnyitás érdekes folytatást nyert. Egy nő, ha megjelenik a lámpák előtt, ez már magában is érdekes, hátha még leül egy fűhurokkal berakott deszka elő (Szabados úr ne aprehendáljon meg, mert nagyon szép a zongorája) s olyan hangokat csal ki a három lábú hangszerből, hogy a szív megindul a kedves hangok hallatára s a fül gyönyörködik, mikor mint sírű permetező esőcseppek peregnék le a futamokban a hangok a hangszer billentyűjéről. „La Traviata” Verdi legszebb, legzsellemesebb s leginkább fűlbemzós dallamokból összefűzött operájából játszott egy érdekes egyveleget Bulinó John Ágnes úrnő. A szabatos játék, a könnyűség, melyvel a futamok nehézségein uralkodni tudott, meglepte még azokat is, kik kitűnő zongorajátéka már ismerték, s mindenki egy ohajtást fűzött játékához és ez az: hogy bár a jövőben szinte alkalmat nyujtana oly művezetthez, minőt e hangverseny alkalmával nyujtott.

A műsorozat következő száma Hantel Ilka úrnőé volt, a ki „Mignon” operájából énekelte egy általános ismeret csinos áráit.

A közönség hangulata még mindig emelkedőben volt, mikor Battlai János — a már előnyösen ismert szavaló — kellemes férfias hangon, nyugalommal elszavalta Jókai „Mit csinálnék én, ha király volnék” című satirikus költeményét. A költemény még azon időkben valót, a mikor a modern államintézményeket satirizáló hang nagyon tetszett a közönség-

nek, de jóízűt mosolygott rajta most is. Battlai János bír egyébiránt a jó szavaló minden kellékével. Jó külső, szép organum s nyugodtság, mindezek oly jó tulajdonai, hogy kitűnő szavaló válhat belőle, csak szavaját né a humoros genre köréből válassza. Ő volt egyébiránt a rendezés élén s minden irányban igazolta rátermettségét.

A hangverseny utolsó számát a dalárda énekelte népdalokat, a melyek közül a „Csókracsókot adok én” tetszett leginkább. Szépen is énekeltek, megérdemelve azokat a tapsokat, melyeket a közönség a dal gyűjtő hatása alatt elismerésül adott. Ez a siker szolgáljon ösztönül a kitartásra, hogy ők is elmondhassák Uhlándal:

Wir singen von Lenz und Liebe, von selger goldner Zeit,
Von Freiheit Mannerwürde von Treu und Heiligkeit,
Wir singen in Allen Süssen, was Menschenbrust durch-
lebet,
Wir singen von allem Höhen, was Menschenherz erhebt.

A hangversenyt „Cox és Box” című angol vígjáték követte. A kis vígjáték három szerepét három jurista játszotta. Ugy emlékezzünk, hogy a vígjátékban a szobát kiadó, női szerep, s hogy mégis férfi játszotta, nem valószínűleg onnan van, hogy a juristák nem tudván hamarjában női szerepét meggyerni a műkedvelésnek, a nő szerepét megterhásították.

A kis vígjáték egy furcsa helyzetet esetelt bohókásan, de a szereplők részéről nagy színzindaroutint, alakítási ügyességet s a színész élénk temperamentumát igényli. A feladat nehéz volt, a melynek megoldására Sárosy János, Varga István és Körösi Lajos vállalkoztak. Bajos elbíráni, hogy melyik volt a jó közülök. Paff! erre a gorbombasígra ugy-e nem voltak elkészülve, de ne durrögjanak, hanem várják be a végét. Bizon jó nem volt közülük egyik sem, mert Körösi kis szerepében nagyon jó, Sárosy a kalapos ábrázolásában igen jó, Varga pedig a nyomdász szerepében kitűnő volt. Meg is taposolta őket a közönség oly lelkesedéssel, hogy a taps élénk csendesdajá bizonyosságot tett arról, miszerint az nem pusztán a közönség udvariasságának az adománya.

A minden tekintetben jól sikerült estélyt, táncfűzárkétel rekesztették be a „Proféta” vendéglő nagyeremében. Nem kellett proféta ilhettés azoh, hogy megjöszhassa valaki, miszerint az a fűzérke siker tekintetében mögötte fog maradni a hangversenynek. Közönség szép számmal jelent ugyan meg, de csak a mellékteremben. A tánc nem nagyon vonzotta, nem, mert félni lehetett, hogy a színházban lejátszott hangverseny egy új számmal nyer folytatást, melyben önkénytelen az egész közönség a nátha előlöröké-ként jelentkező prűsszentésével fog résztvenni. Nedves padló, fűlledt lég, melyet olykor-olykor a táncterembe besikló hidegebb lég-áramlat frissít fel, nagyon is kifogásolható hatással van az ember tüdejére. Hallható is volt már egy félóra mulva ezen két szótág minden modulatióban: ezah, azah!

De azért folyt a tánc s a jó kedv uralkodni tudott még a náthától való féltelen is s bizon midőn a társaság széjjelozott a hajnali órákban, zavarban volt az iránt, vajjon bucsuzástól jó éjt, vagy jó reggelt kívánjon-e?

Fűzérke.

— Karcolat. —

Mottó:

Elkésve bár, de nem maradv,
Jóni fog a szépek névsora.

Kedves olvasóim! méltán haragudhatnak az ilyen lusta tudósítóra, mint én vagyok, de higgyék el, Mahomed szakálára mondom, hogy ágaskodott bennem az akarata és tetterő, de idő kell mindennek, még egy báli tudósításhoz is. Hogy pedig ennyi idő miért kellett, azt is megmondom őszintén, mert előttem lebegett a szép durcás rózsaszínű, ilyenkor pedig csakis őszintén tudok beszélni (!) és ezért szeretném én sok másal együtt, ha nők lennének a gyóntatók, mert ekkor legelgretettebb bűntünk is kivételnek és okvetlen kérne minden férfi penitentiát.

A fűzérke utáni naptló kezdve máig nem tettem egyebet, mint Mayer és más conversations-lexiconját forgattam, keresvén

hogy egyik gyűlölet minden zsidót; a másik csak azt a zsidót, a ki a maga elé tűzött célt el akarja érni minden áron s tisztelet, becslést követel, holott a társadalmi becsületességtől távol van az eljárása, és követel a társadalomtól akkor is, midőn ő a társadalom következményeinek nem tesz eleget. Az antisemitizmusnak ez az árnyalata napról-napra nő számban és erőben. A radikális irányzatú zsidóhajsza, mely itt is lábrakapott, széjjel fog esni önmagától, mert igaztalan, emberietlen, de az antisemitizmusnak az az árnyalata, mely nemzeti és társadalmi szempontokból kel ki a zsidóság rossz tulajdona felett, s a mely árnyalat nem emberi jogaitól akarja megfosztani a zsidót, hanem mozgalmat indít meg az iránt, hogy a zsidóság beleolvadjon a magyar társadalomba s a nemzettestbe, s ostromozza a zsidóban a közömbösséget vagy aluszékonyságát, a melylyel a magyar társadalom s nemzetiség érdekeivel szemben igen sok esetben tanúsít. — ez az antisemitizmus mindinkább nyíltabb és mindinkább erőteljesebb lesz. Erőteljesebb, mert benne az intelligens magyar társadalom nyilatkozik, mely kívánja minden zsidótól, hogy úgy szívében mint nyelvében magyar legyen; megkívánja, hogy a zsidó midőn a kereszténnyel egyenlő a magán és közjogban, őszintén lelkedjék a magyar ügyért s ha kell, apostolvá legyen a magyar államérmének; megkívánja, hogy áldozatot hozni kész legyen minden pillanatban minden igaz és nemes ügynek; megkívánja, hogy a társadalmi becsületesség tiszta zománczával, meghamisíthatatlan emberbaráti szeretettel, bizalommal, a jó cselekvés öntudatával fegyverezze fel magát s ne csak simuljon, hanem olvadjon a nemzettestbe s ne képezzen az államban elszigetelt népcsaládöt, melynek erkölcsi, szokásai gondolkodása elüt a mieunktől.

És az antisemiták ezen taborába sorakozni kell mindazon zsidónak, a ki magyar, s a ki a közérzettel tudatával bír, s a ki azzal számolni akar és tud.

Ennyit elmondani szükségesnek láttunk egyszerűről azért, mert sokszor és sok irányban történt már félreértés.

Hogy csakugyan történt, semmi sem igazolja jobban, mint az, hogy a csinosan folyamatba helyezett epurációban is az antisemitizmus nyilatkozványát kívánják látni, a melyben ha van antisemitizmus, úgy mindenesetre úgy természetű, a melyhez minden jóra való s a közérzettel tudatával bíró zsidónak hozzá kell járulni. De szükségesnek láttunk elmondani ennyit másodlagról azért is, mert a mint nem szeretnénk, ha azzal vádolhatnánk, hogy kaczerkedünk a zsidóellenességgel, úgy nem szeretnénk ha azt tartanánk felülünk, hogy föltétlen barátai vagyunk talán polnikából a zsidóságnak ismert hibáival.

Az istenimádás különböző módja ne válasszon el bennünket, a mint nem válassz el a magán és a közjog, és hogy ne legyen közöttünk választvonal társadalmi életünkben sem, azért küzdünk őszintén és nyíltan úgy az ezt ellenző zsidó, mint a keresztény ellen.

Dr. T. P.

Politikai szemle.

A delegációknak részletes felvilágosítást adott a külügyminiszter Kálnoky gróf a monarchia külügyi helyzete felől, a mely felvilágosítások egész világosan és őszintén föltüntetik azon viszonyt, a mely monarchiánk és más államok közt fennáll; különösen fontos azon körülmény, hogy a külügyminiszter leghatározottabban megcáfolta azon híreket, melyek Oroszországnak ellenük való háborús készülődéseire vonatkoznak, másrészt pedig a Németországgal való szövetségünk bizottságát, tartósságát és békés jellegét hangsúlyozta. Mint a külföldi lapok is kiemelik, a külügyminiszter részletes és őszinte leplezése nagy mértékben hozzájárultak a politikai helyzet tisztázásához és a béke biztosításához; még Oroszország és Olaszország is — a hol pedig az osztrák-magyar monarchia elleni bizalmatlanság és gyűlölet nagy mértékben el van terjedve — elismerik a külügyi kormányának a béke föntartására irányuló őszinte szándékát.

Franciaországban a most megnyitott képviselőházban heves vitát idézett elő a tonkingi ügy tárgyalása. E vita volt az első ütközés a Ferry-kabinet, illetőleg a mérsékelt köztársaságiak és a radikálisok között folyó harcban, a melyben örösi többséggel szavaztak a kormánynak bizalmát, s így a radikálisok határozott vereséget szenvedtek, a mely körülmény örvendetes lesz annak, hogy a francia képviselőházban is győzni kezd a mérsékelt politikák.

Ujabb a lapok egy a köztársaságot

fenyegető veszélyről tettek említést, a mely azonban nem lesz más, mint egy lapnak szenzácziós kacsája. Ugyanis azon hír szárnyalt, hogy franciaia magas körökben egy 100 millió franknyi tőke összehozásán fáradoznak, hogy ezzel a kamarákat megvesztessék, az orleanisták pártjára csábítsák s így a kamarák szavazata által törvényes úton restaurálják a monarchiát. Hogy e balga terv valóban létezik, nem hisszük; de ha léteznék is, hogy a közmóral arculcsapásával e nagyszabású vesztetési terv keresztülvihető lenne, lehetetlenek tartjuk. Csak olyan „szenzációs kacsák” lesz ez.

Oroszországban vége szakadt az alkotmány-komediának. A belügyminiszter Tolstoj gróf és Katkov, a panszlávok vezére elhittették a cázárral, hogy az orosz nép nagyon meg van elégedve jelenlegi helyzetével, s semmiféle reformokra nincs szüksége s a politikai szabadság megadásra csak a forradalmi elemek malmára bocsátja a vizet. Azután sok retentő historiat beszéltek még a cázárnak a liberálisok és forradalmiak állítólagos rémtetteiről, mire a cázár lemondott az alkotmány-adsáról. Úgy se volt neki komoly szándéka, csak igérté.

Bulgáriában teljes kudarcot vallottak az oroszok által inszenyrozott és az ellenzék által megindított meeting-mozgalmak, melyek a tiróvay alkotmány és a kamara határozatai ellen irányultak. E kudarcnak következménye lett az, hogy a fiatal bulgár fejedelmek teljesen kiszabadította magát a már türelhetlen orosz gyámokdás alól, az orosz minisztereket és tiszteket elbocsátotta, s Bulgária kormányzását és haderejét bulgár férfiak és tisztek kezébe tette le. Ohajtanánk, hogy monarchiánk külügyi kormánya támogatná a fiatal államot az orosz szarnokság elleni küzdelmében.

S. G.

Az országgyűlési képviselő választásához.

A felsőkerület választó polgárai nagy horderejű esemény előtt állanak. Szilárd Lajos elhunytá folytán országos képviselő választás vált szükségessé. Elég ok arra, hogy elvtársainkhoz figyelmeztető szavakat intézzünk, s különösen arra buzdítsuk, hogy az a körülmény, melynélfelől a felsőkerület választó polgárai között szélbéli mélyly a győzelem iránti reményességket is már-már egészen kizölte, elveikt, meggyőződésüket ne aggassák meg, hanem azoknak minden alkalommal érvényt szerezni igyekezzenek. A versengőből merítsék a győzelem reményét, s ha újra elbuknának, az új mérkőzéshez sorakozzanak. Egyet tartsanak különösen szemelőtt, azt, hogy ama törekvések, melyek szélsőbaloldali hazánkfianak működés- és szerepeiben nyerne kifejezést, úgy a hazára, mint városunkra nézve

bennök a tudósító kötelességeit. Nem mintha nem tudnánk azt, hanem csak azért, hogy meg van-e írva, hogy csak a nékről szóljon az ének, de ezt sehol sem találtam és zón gondolatra jöttem, hogy ilyen külön. jó mulatságról valami különöset kellene írni: a férfiakról referálni. De Istenem! mért teremtél oly gyarlótka, mért is engedél a gondolatot megszületni agyamban, hiszen ez valóságos abszurdum lenne, de talán lehetetlen is. Hiszen mi férfiak csak a fiatalabb nemet tudjuk bírálgatni és úgy látszik, mintha a nők meg arra lennének teremtve, hogy bíráltsanak. Csak hogy mégis kényes portéka a nő, azért is haragszik, ha az ember bonczkés alá veszi, meg azért is, ha ezt későn teszi; de inkább későn, mint soha. A mostani kécsedelemnek egyedül a szerkesztő úr az oka, midőn nem jött el és írta volna meg maga, idejkorán a referátát; mert elhiheti, hogy felesleges embernek is jól esik ám néhá- néha oly szép részalánkozott látni, mint a milyet szerdán este az Olvasókörben láthatott volna. Ha pedig már végkép otthon szándékozott maradni, legalább állított volna fel lakásán monographot és kötötte volna össze a tánczeremmel, hogy hallja azt a most is kellemes filumben esengő, csicsérgő, vig, kedves philomelák égi danáját. De már most későn, elégedjék meg szaraz szavaimmal.

Örömmel temploma volt a nagy terem, a chorusból hangzó örömhangok úteme szerint sorban lejtettek a párok. Ott álltam az ajtóban és kéjtelt kebellet szemléltem a szebbnél szebb részalánbimbókat és kinyílt rózsákat. Minden táncos egy-egy thórát hozott karjai között és így fájt a szívem, hogy e thórakkal a szokásos ünnepi műveletet végre nem hajthattam. Pedig ha ezt tehettem volna, még az esetben is kikértem volna, hogy a sorrendet ne tessék félreírni, nem érdem, érdek vagy bármi más okból, hanem csakis referenci szeszélyből, magam állapíthassam meg. És pedig, minthogy az Uristen mindenkiről, tehát még a báli tudósítóról is gondoskodott, a menyinyben cöttát teremtett részére az abcz-ben. És dacára annak, hogy contrás vagyok, még sem indulok a „Primás” után,

mikor az félre viszi az éneket, hanem megyek azon sor szerint, a mely szerint senkitől szemrehányás nem várható, még pedig következők: Augner Ilonka, Braun Ceczeli, Grosz Szidi, Hirsch Berta, Klein Nettli, Kohn Irma, Kati és Marika, Kövári Fanni, Lusztig Mari, Lusztig Regina és Teréz, Reiner Ida, Rösler Nina, Spieler Juliska, Steiner Hermína, Schwarz Flóra, Schwarz Teresi, Schwarz nővérek, Weisz Mari (Félagyázáról), Werschitz Naszike, Venetinder Flóra, Weisz Juliska és Weisz Regina kisasszonyok.

A menyecskek pedig: özv. Dánielné Deutch Teréz, Grosz Izskáné, Spieler Adolfiné, Schwarz Józsefné, Schwarz Gusztávné, Lövi Gyuláné és Steiner Ignáczné.

Már most kedves hölgyeim, ha valamelyük a névsorban hátrajutott, átkozás a sorsot, hogy nevék kezdőbetűje a cöttában oly hátraesett. Így kerül el a „Primás” sorát a

A csángók telephelye.

— Hamus István. —

Nemzetünk osztatlan örömyilatkozatai közt érkezett meg magyar földre a pár ezer csángó testvér, minden község, melynek közelében csak útjuk elvezette, ünneptelt s boldog volt, ha őket ősi erényű vendéglátással üdvözölhette. Az az édes hiedelem vett szállást mind az érkezők, mind a szivesítők kebelében, hogy most már a szegény csángóra szent István koronája védelme alatt boldog jövő derül, mert a tejjel-mézszel folyó Alföld talajából szűz részt jelölt ki a hazatértek számára telephelyül a nemzet jóléte fölött örködni bivatott magyar kormány.

Ennek alkalmából a „Budapesti Hirlap” 1883. 103. száma „A hol a csángók lakni fognak” cím alatt saját tudósítójától (M—ri) adja a Duna balparti térékpet Pancsova és Kubin közt a következő szöveg kíséretében: „Ezen térékpet előtűnteti a VI. és VII. dunai öblözetek legújabb és teljesen szabatos helyrajzát. A terület, melyben bukovinai testvéreink letelepíttettek, Pancsova és Kubin között fekszik a Duna partján s 38,000 hold

földet foglal magában. A 38,000 holdból 32,536 hold 928 □ ölet tesz a tulajdonképen ármentesített rész, 4000 holdat képez a védőtűések és a Duna közötti előtér, 300 holdat foglal el a töltés belső oldalán fönnhagyott tartalék föld, mely 30 □ szélességgel azon célra szolgál, hogy esetleges vízveszély idején a területről vettéksek a föld a töltés erősítésére, továbbá maga a töltéstest 240 hold alapon nyugszik, míg a fönnmaradó 923 hold 672 □ ölet a folyók töltik be. Az ármentesített 32,536 kataszteri hold 928 □ ölet területből Torontalmegyébe esik 19,843 hold 1057 □ ölet, Temesmegyébe 12,692 hold 1471 □ ölet.

Ugyanazon földterület a birtokosok között következőleg oszlik meg:

a) a kinevált tulajdona . . .	14,109 hold 1473 □ ölet
b) Pancsova város tulajdona . . .	483 " 558 "
c) Homolch község . . .	4,980 " 762 "
d) Bresztovác község tulajdona . . .	3,934 " 679 "
e) Starcsova . . .	1,902 " 1437 "
f) a vojvoiczi zárda . . .	688 " 707 "
g) Bavaniste község . . .	1,755 " 423 "
h) Kubin . . .	2,851 " 764 "
i) Ploiszt . . .	1,218 " 1095 "
k) a fölözött magyar határvidéki ösztöndíj alapítványi uradalom tulajdona . . .	991 " 1030 "

összesen: 32,536 hold 928 ng-öl. Eme birtokok közül az ármentesítési művelet megkezdése óta hasznosbérbe adattak Pancsova város földjei 33 frtjával, a vojvoiczi zárda földjei 18 frtjával és Starcsova község földjei 19 frtjával, holott azelőtt a két többi birtokos földjei épen semmi hasznat nem hoztak, Pancsova város pedig csak 3 frot kapott egy holdért. A töltésvonalon hosszúsága Pancsova és Kubin között 488 kilométer, melyből 11 km. teljesen kész, a többi munkában és júniusra az is be lesz fejezve. A töltés alapszélessége 30—35 m., koronájának szélessége 6 m., magassága a szilárd védőműnek a talaj változására szerint 3—5 m., de 1-5 méterrel mindenütt több, mint a milyen az 1876-ik évi legmagasabb vizállás volt. Csángó testvéreink Hertelendyfalván, Nagy-Györgyön és Rádayfalván helyeztetnek el.”

E vérmes reményekre költő részletezés mellett szomorú valóságul tűnik föl az, mit

csak ábrándos tévelygések, végeredményök, b. n. pedig — különösen városunkra nézve — károsak és veszedelmek! Ennélfogva a mi kötelességünk, hogy a szélbéli áramlatot minden tisztességes eszközvel visszazsorzítani igyekezzünk.

Legfőbb alkalom erre a képviselőválasztás; azon jog, mely egyáltalán kötelessége is minden hazáját szerető polgárnak, ha csak hazája és városa igaz érdekeihez közömbösen néz ki, hogy meg is választják.

A szélsőbéli taborban köztudomásúlag a toborzás immár kezdetét vette, s a kezdetnél mindjárt szerencsésen ketté szakadtak, mert míg az álarczos antisemiták a jelölt személyben megállapodni nem bírtak, s dr. Kovács Pál, Szappanos István s Kun Pál patalki jogtanár személye körül forgolódnak, a tiszta ború zsidógyűlölk jelöltül fölléptették Vadnay Andort, s ugyancsak paroláznak rá, hogy meg is választják.

Ime, önként kínálkozik a szabadelvű pártunk az alkalom, hogy a felsőkerület választás sarokba szorítván, egy minden tekintetben alkalmas jelölt fölléptetésével vagy arra készíti, hogy egymás közt versengvén és civakodván, a győzelem babéraját a szabadelvű pártunk szereze meg, vagy pedig az antisemitizmus eddig eltitkolt zászlaját az egész függetlenségi párt kibontani lesz kénytelen, mi ismét csak a szabadelvű pártunk malmára hajtja a vizet.

Pártunk főereje az értelmiség túlyomó számában és a vagyon nagyobb felében van. Ezekhez intézzük ánnál fogva szavunkat.

Pártunk gyengesége és bukása mindég az intelligencia befolyásának, tekintélyének s a közügyek körüli szereplésének rovására és kisebbitésére történik. A közömbösség súlyos vádja járul azon fölül hozzá, s mi tagadás benne, ezt a súlyos vádat az intelligencia, a vagyonos osztály meg is érdemelte.

Mert ha tétlenül, vagy pedig immel-ámmal tette nem nézte volna a szélbéli uralmat a felsőkerületben, s tömörült és folyvást egy-letti életet élt, s a terennent a szélbálnak egészen át nem adta, a felsőkerület sok szélbéli örömtől megkímélhető lett volna!

Buzduljon tehát értelmiségünk és vagyonos osztályunk tevékenységre, s lelkesevdeleink mellett, tömörítse, csoportosítsa a választókat a szabadelvű párt zászlaja körül.

A győzelem diadalmos útja az igazságügy bátor katonáinak mindég elérhető. Elérhető különösen ma, a midőn az ellentáborban két gajdos van.

Stefanovic lovag, hazánk vízviszonyainak alapos ismerője e területre nézve mond. Szava Cassandra jóságige gyanánt hangzott el Szeged és Győr sorsa fölött, vajha csalódnék Budapestre nézve! Ő „Ungarus Stromregulirungen 1883.” című munkájában a Pancsova melletti 116,000 hold kiterjedésű dunai árterületről, mely a folyó balpartján Barandától Kubinig halad, következőleg szól:

1881. őszén 6 német község, 1882. márcziusában pedig Elisenheim, mely Nagy-Beeskerek, Titel és Perlez (Perlasz) közt fektett, veszték el lakosaikat, mert a szegény embereket évről-évre zaklatta a vizár. Elhagyott tűzhelyek romjai igazolják és intőjelül szolgálhatnak arra, hogy a folyó a maga testéhez nőtt árterén senkit sem szándékozik megszenvedni, és mégis találkoztak, kik a balul kitűtött kísérletet dacára meg akarták és területet szállni és megmívelni, mert hát a Dunán erősebb töltések fogják medrére szorítani. És valóban 1882. június 26-án Plosiez tájékán a VII-ik öblözetben egész ünneplésséggel esett meg az első kapavágás a folyó árterületének új megrablása végett.

1882. szeptember utolsó napjaiban az új, magas és erős töltés építése a pancsovai nagy magazinig olyan kilátásokkal haladt előre, hogy befejezése 1883. kétével várható volt. Ezzel tehát a VI. és VII. öblözetben 38,000 hold vagy 21,850 hektár területet, mely eddigelé moeásr és árter volt, a védő gátak megmívelhető talajjá változtaltak. Ebből a szomszédos községek, melyek e lapnak eddig is túvnyes hasznélvezők voltak, olyan kötelezettséggel kaptak 18,000 holdat, hogy a töltések építési költségeinek fődőzészére évenként 3 frot 50 krt fizessenek holdjától 30 éven át. Erélyesen munkálkodnak azon, hogy a Pancsova és Opavo (Oppava) közt éjszaknyugotra húzóadó árterületnek még 78,000 holdnyi fölülete is töltések mögé kerüljön. A szomszéd községek majd itt is részesevdeleink a mentett földek hasznélvezetében csakúgy, mint a töltésépítési költségeiben. Egy pillanattal sem kétkelhetünk, hogy az egész ügy élen álló Hertelendy főispán ér-

Fel tehát tevékenységre! Lelkesedjünk elveinkért, s a csekély fáradságot, mit pártunk tagjaitól követelhetünk, mindenki meghozhatja! Használjuk le a rövid időt, mely a választásig előttünk van, szervezkedésre, a választó polgárok pedig szívókkal suggallata szerint cselekedjenek!

A közös költségvetés.

A közös minisztérium a közös ügyek tárgyalására kiküldött bizottság elé terjesztette az osztrák-magyar monarchia jövő évi háztartásának előirányzatát, a melyből kitűnik, hogy az összes szükséglet mintegy száz-húsz millió forint, ebből tehát a százalékos törvény harmincz százalékot megállapított aránya szerint Magyarország terhére körülbelül harminczhárom millió forint esik.

Nem csekély összeg és nagy terheket ró az állam és adófizetők vállára, elismerjük; sőt nem tagadjuk azt sem, hogy ezen, különösen a közös hadügyre fordított évről-évre előforduló és évről-évre fokozódó tekintélyes összegek talán egyedül okai annak, hogy a magyar államháztartásban az egyensúly helyreállítása mindig elodáztatik, talán egyedül oka annak, hogy a magyar állam oly nehezen képes háztartásából a deficitet eltüntetni.

Csak hogy ha ezt elismerjük is, ha pénzügyi helyzetünkre gondolva aggodva nézzük is a hadügyre fordított — és realis értelemben nem is productív — tekintélyes kiadásokat, nem állunk azok sorába, kik ezért anathemát kiáltanak úgy a fennálló államiszer, mint a kormány ellen, nem állunk azok közé, kik a súlyos közös kiadások miatt egyedül a kormányt akarják felelőssé tenni.

Nem pedig azért, mert a kiadások a nyomasztó szükség által követelt kényszer jellegével bírnak, a melyeknek elűntetése semmiféle rendszernek, semmiféle kormány-nak nem sikerült volna.

Mert az európai államok közt a politikai viszonyok oly természetiek, hogy ezek mindannyian folyton állig felfegyverkezve állanak egymással szemben a béke álarcza alatt, s csak jó alkalomra várnak, hogy ez állarczat levessék, s ez alkalomra készülvén nem elégednek meg a már kifejtett erővel, hatalommal, hanem mindegyik lázas sietéssel igyekezik harczerükségét, haderejét még tovább fokozni; óriási összegeket fordítanak várak építésére, hadihajók- és ördöklő szárazságmunka minél tökéletesebb alakban való előállítására, úgy, hogy ha Európán végignézünk, egy nagy műhelyt látunk, a hol szuronyokat készítenek és ágyugolyókat öntenek.

Természetesen ezek mind óriási összegekbe kerülnek, nemcsak nálunk, más államoknak talán méginkább, s bizony ezeket az óriási összegeket — a melyek hozzá még nem is productív beruházásokra fordítanak — a népek kell elviselni; így nálunk is.

De sajnos, ennek meg kell lenni; mert midőn minden állam fegyverkezik, minden állam a békét hangslólyozva erősen készül a háborúra, Ausztria-Magyarországnak a többi mögött elmaradni nem lehet; hogy mi közönyösen és telenül nézzük, más állam hogy éleliti ellenünk kardját és felelősi erejét, hogy majd ellenünk kifejthesse, józan és, józan politika ezt nem kívánhatja. Mert különösen ha az osztrák-magyar monarchia tenné ezt, tekintve a körülte lévő ellenséges népeket, csakhamar oly csapások érhetnék, melyek a mostani pénzügyi áldozatoknál sokkal súlyosabbak lennének.

Nem hozható föl az sem, hogy csak mi szenvedünk ezen hadügyi terhek alatt. Ott van Németország, mely csak a közelmúltban öt milliárd dollár gyarapította hadi kincstárát, a roppant hadi készülődések által előidézt terhek alatt — melyekhez a miénk nem is hasonlíthatók — már-már leroskadni, alkotó részre bomlani készül, s csak egy vaskész és vaskormányzat tartja meg meg az egységes Németországban az egységes lelket.

Azután nézzük Franciaországot, mely hála hallatlan dús jövedelmi forrásának, öt milliárd dollár csak egy könnyedén előtűnt teremtési és kifizetési egy évtized alatt, s néhány éve is azon veszték össze parlamentjében a pártok és képviselők, hogy melyik adott tíz-rútiért el, annyira állandóvá vált már a háztartásban a fölösleg; s most e néhány év alatt a roppant hadi készülődések miatt odajutott, hogy éveit mindig nagyobbodó tekintélyes deficitel kell lezárni, s az akkoriban előtűnt adók helyett sokkal számosabb és terhebb új adókat kelle behoznia. Pedig ott maga a nép kormányoz, s mégis meg kellett hajolni a nyomasztó kényszerítés előtt.

Oroszországról, Olaszhonról és a többi államokról szólnunk se kell, mindenki tudja, hogy a viszonyok itt is olyanok — ha nem rosszabbak — mint máshol.

Ezekből láthatjuk, hogy közös kiadásaink Európán ezen állig fegyveres békéjében nagyon is indokolta vannak, mert Ausztria-Magyarországnak minden komoly eshetőségre el kell készülnie, hogy hatalmi állását, tekintélyét, melyet neki földrajzi helyzete, nagysága és népességének magas műveltsége ad, népeinek jólétét, a haza határait fenyegető idegen hordák ellenében sikeresen megvédehesse, s azért gyűjtenie kell az erőt, fokoznia haderejének harczerükségét, hogy ne a döntő pillanatban — midőn talán már kétség lenne — kelljen mindez megtörténi.

Ha ezen szempontból, álláspontból vizsgáljuk a közös költségvetést, s látjuk, hogy a mai viszonyok között az államoknak mekkora érdeke van köte egy jól szervezett, kifejtett és felszerelt haderőhöz, mindenki el fogja ismerni, hogy e harminczhárom millió forint jó helyre lesz téve, valamint azt is, hogy habár súlyosak a terhek, azt a nemzet jövője, léte érdekében kell megszavazni és elviselni.

r. v.

UJDONSÁGOK.

— **Folyó hó lén este**, mint halottak estélyén sűrű tömegekben vonult ki városunk lakossága a temetőbe, hogy kegyelele némi adóajt lerovandó, kedvesei sírján gyujtott emlékezt világnak tűzőn fél sírfájára koszorút. A temetők közül különösen a Szent-háromságrol nevezett róm. kath. temető nyujtott szép képet, fényárba övezve az egész tájt. Halhatatlan emlékü Katonánk sírja is kivilágítva telve volt koszorúkkal, mit gyöngéd kezek fontak, s mind minden évben, most is felkereste azt a kegyesrendi főgymnázium, s ref. főiskolai ifjúság; s elnékelve a Hymnust, csinos emlékbűszédek mellett tette le kiki a maga koszorúját.

— **A városi törvényhatóság** közigazgatási bizottsága f. havi rendes ülését kedden 6-án fogja megtartani főispán úr ömclősága elnöklelete alatt a városi háztartásban.

— **A jogász ifjúság** által m. hó 27-én a színházban hangversenyyel egybekötött színelőadás minden tekintetben sikerült s mind a közönség, mind az ifjúság reményei teljesültek. A műsor kiavól része volt Dr. Kovács Pálné úrnő éneke, kit a közönség szűnni nem akaró tapsviharral és virágzóparfál fogadott; mely a „Mignon” című operából az „Imered azt a hont” rész éleklelése után még inkább hatványozódott. Kitént szabatos s művészi zongorajátéka által Bulinné Johu Agnes úrnő éneke a dalárda őszhangzó éneke, úgy Batlai János úr szavalata. A „Cox és Box” szindarab személyesítő Varga István, Sárosv János és Körössy urak szintén dícséretesen megállták helyüket. A színelőadás követele a „Proféta” termeiben rugtöngött táncvizigalom volt, melyen habár kezdetben mérsékelt, de később magas hullámokat vert a vigkedő és fesztelenség. A kedves táncosnók névsora következő: Dr. Kovács Pálné, Pataky Istvánné, Bulm Johu Agnes, Bagi nővérek, Bagi Terike, Bán Jolán, Drovács Amál (Ferezefalváról), Szakács Róza, Kudar Mariska, Soós Ida.

— **A javadalmi hivatal** és a kaszárnyaépítés ügyében jártak fón a napokban Lésár Péter polgármester és Keresztes János főjegyző urak, hó a város részére azon biztatást nyerték, hogy a javadalmi hivatal tárgyában intézett feljertesztés mielőbb elintéztetik, s hihetőleg az egész mivelet már jövő év kezdetével létesíttethetik. A kaszárnyaépítés is kedvezőleg fog elődni.

— **A Kecskeméti Dalárda** még a folyó hó folyamán pártól tagjai részére hangversenyt rendez.

— **Előleptések.** A városunkban állomásozó honvéd huszár ezred egyik derék s városraeste teljes népszerűségnek örvendő képzett századosa Bonyhádi Perzel József úr a novemberi kinevezések alkalmából örnagygyá léptetett elő.

nemcsak az új települöket teszi a víz földönfutókká, hanem a régi békés szomszédokat is. Az új települökre tehát az a sors vár, mi része volt a legközelebb elpusztult 6 német községnek és Elisenheim lakosainak.

Ez képe a földnek, melyet a csángók sorsa javítására vállalkozók reményekkel eltelelt testvéreinknek települ helyül kijelölték. Bár ne lenne a való oly sötét színű, mint a minőnek a szakértelem és tapasztalás alapjára támaszkodó nézet előre festé. De ha Stefanovis családunk, mit emberbaráti szempontból is szivesen venne és az új települöknek a Duna békét hagyva, új földjük 100 maggal jutalmazná fáradságukat, mint Szenegambai laposi teszik, meg azon esetben is nagyon koezkára van téve a csángók boldogulása, mert nem szabad feledni, hogy ok Bukovina magas, erdős vidékeiről érkeztek, hol ha kevés volt is kenyerek, de vizök és levegő jó. A Dunától elpörlt laposokban ellenben a rossz víz, miázmas levegő és ezek hü kisérője, az úgynevezett bánati láz, igen könnyen olyan hazává tehetik rájok néve az új telephelyek, hol egy év alatt bár meg lehet gazdagodni, de fél év alatt meghalni könnyebben.

E sorok május 4-én lettek papírra téve és azóta a balsejtelmek szomoró valósággá váltak, mert a „Budapesti Hirlap” 279. száma szerint való, hogy betegségek, hideglelés és hagymáz járványosan uralkodik a csángók közt, mivel az orvosi jelentés maga beismeri, hogy mult szeptember hóban 800 beteg volt kezelés alatt 3400 lélek közül, vagys minden 4-ik ember. A ki köztök a beköltözés után rendezett honfoglalási ünnepélynél magasán emelte erős kézzel a magyar nemzeti zászlót, ma gyöngye vált, önnagyalát jót tehetetlen, miért csapatostul térnek vissza körünköl az elhagyott idegen földre. Hogy újában Marmarosmegyébe terveznek új csángó telepet, földrajzi viszonyok szempontjából csak helyeslen lehet. Ott is őrei lehetnek a magyar nyelvnek és mégis kedvezőbb talajú és éghajlatú haza lesz rájok néve, mint az Álduna laposában.

— **Az útozai lámpák világítására** — a jövő 1884-iki évre — az árjeltes a mult hó 31-én tartattott meg, mely alkalommal a bérlet, egy lámpától egy órára fizetendő 79/100 kran, Rozenthal Jakab budapesti lakos vállalkozóra úttestet le, a mely a folyó bérletben viszonyitva, egy évre mintegy 1400 ft-rt külfözetet teszen a város javára. Az egészre csak annyi a megjegyzésünk, hogy bizony eléggé impraktikus dolog petroleum világítást egy évre késő ószszel adni bérbe, mikor a világító anyag ára már rendszerint igen magasán áll, a mely körülmény már magában eléggé indokolja, hogy olyan egyén, ki petroleum készlettel nem rendelkezik, olesóért nem vállalkozhatik. — Szinte szerencse, hogy akadt egy olyan vállalkozó, ki másutt is hasonló vállalatot bír és ezen előnyt a saját és a város javára felhasználhatta. — A szegények élemezésénél már belátta a város, hogy a teli bérleti lejárt csak drágább teszi az élemezést és áttette a lejáratot ószre; azt hisszük, hogy a világításnál is hasonlóan kellene tenni. Nézetünk szerint az a bérlet felosztólat volna, hogy ugyancsak az ajánlott feltételek mellett vállalja el a világítást 1885. april 30-ig, a mibe ó kétségkívül belenyúszik, mert ezen bérletnél a haszon a vállalkozó részére épen a teli időszakban van; de a város sem veszít, mert egyrésztől az előbbihez képest most elég olcsón va kiadva, másrésztől pedig a mit a réven képzeltben elveszt, azt a vámon kétszeresen megnyerheti. Az is lehet, hogy e kedvezményért a bérlet valamely viszontkedvezményt ad; talán még azt is megteszi, hogy tisztességesen világít. Ha a házi kezelés eszméje elejtetnek, melyhez a jelen viszonyok között, egyelőre mi sem kívánunk ragaszkodni, ajánljuk a fentebbieket az intéző körök figyelmébe.

— **Köszönetnyilvánítás.** A „Jogakademiai önképzőkör” hálás köszönetét nyilvánítja mindazoknak, kik a nevezett kör által saját alapítókéje javára mult október hó 27-én rendezett hangverseny sikerét előmozdítani sziveskedtek. Köszönetét nyilvánítja különösen Dr. Kovács Pálné, özv. Bulinné Johu Agnes úrnőeknek, valamint a helybeli dalárdának a hangversenyen való szives közreműködéséért; özv. Kovács Lászlóné úrnőnek a színházban úgy a próbákra, mint a hangversenyre való díjtalan átengedéséért, Szabados Géza zenetanár úrnak a zongora átengedéséért és szives közreműködéséért, Szilády László úrnak a szükséges nyomtatványok díjtalan kiállításáért, valamint azon t. kérésedő uraknak, kik a jegyek előírásait eszközölni szivesek voltak. Kecskeméten, 1883. nov. 3-án. A jogi önképzőkör nevében Bagi László, elnök.

— **Kimutatás** Kecskemét szabad kir. város pénztárának 1883. október havi forgalmáról. I. Házartási alap: Pénzmaradvány 1883. szept. 30-ról 37,374 ft. 83 kr. Bevétel 50,069 ft. 75 kr. Összesen: 87,454 ft. 58 kr. Kiadás 73,848 ft. 49 kr. Pénzmaradvány 1883. október 31-én 13,606 ft. 9 kr. — II. Iskola alap: Pénzmaradvány 1883. szeptember 30-ról 1396 ft. 93 kr. Bevétel 6198 ft. 24 kr. Összesen: 7595 ft. 17 kr. Kiadás 6272 ft. 14 kr. Pénzmaradvány 1883. október 31-én 1323 ft. 3 kr.

— **Meghívó.** A kecskeméti ref. „Jogakademiai önképzőkör” folyó hó negyedikén, vasárnap d. u. 3 órakor nyilvános felolvasó ülést tart, melyre a nagyérdemű érdeklődő közönség tisztelettel meghívatik. Tárgyszorozat: 1. Elnöki megnyitó beszéd; tartja Bagi László elnök IV. éves joghallgató. 2. Harmadik páni háború; felolvassa Dr. Beliczay Jónás úr. 3. Szavaltat; Körössy Lajos III. éves joghallgató. 4. Takarékpénztárainkról; felolvassa Sárosv János II. éves joghallgató. 5. Szavaltat; Dömötör Dezső I. éves joghallgató. Helyiség: Jogakademia II. emelet II. számú terem. Bagi László, elnök. Dömötör Zoltán, jegyző.

— **Rendőri hír.** A mult hónapban Biró István bugaczi özcsölő 54 ft értékű 27 db. liba tolvajoltott el. A gyansított tolvaj Gángó Ferenc gulyásbolytár tetté bevaldolta, hanem azt állítja, midőn az ellopott ludakat hajította az erdőn keresztül, egy ember jött felé, mire ő a libákat odahagyva, elfutott. A libák mindegyiké nem kerültek meg. Tettes átkísértetett a járásbíróshoz.

— **Meghaltak** m. hó 26-ól f. hó 1-ig bezárolag: 26-án: Kozma Gergely fia István 3¹/₂ hónapos, görög; Molnár László nős napzásnos 46 éves, gumókör. 27-én: Nyilas János leánya Mária 3 hónapos, sorvadás; Farkas Borbála öz. Faragó Istvánné 85 éves, végelgyöngülés. 28-án: Nyúl Tóth Mihály leánya Teréz 7 éves, torokgyík; Kürti Nándor leánya Mária 15 hónapos, tüdőhurát; Bán Imre özvegy eselőd 36 éves, vizkór; Szilády Lajos országos képviselő 56 éves, asztoródás; Miklós László fia László 1¹/₂ óras, görög; Csorba László leánya Magdolna 4¹/₂ éves, agykerlök. 29-én: Sárosv János halvaszületett fia; Gábor Ferenc megyelgőny 48 éves, gumókör; ifj. Kovács János fia János 4 éves, agylob; Lakatos Judith Szabó Mártonné 29 éves, gumókör. 30-án: Zimay Károly halvaszületett leánya 31-én: G. Szabó János halvaszületett leánya; Lovász Lidia öz. Fűréd Pálné 58 éves, végelgyöngülés; Szabó Pál fia Ferenc 2 hónapos, görög; Biró Sándor halva-

lyének sikerülni fog a megkezdett dolgot befejezésre segíteni.

1882. május 7-én Stefanovis lovag Verseczen előadást tartott a versecze-alibunári mecsár kiszáritása következményeiről és ez alkalommal szóban, képen tárta föl, minő következményeket von maga után e legújabb vállalat nemcsak ma okra a mentett területekhez szomszédos helységek néve, hanem kiválóan a Tisza völgyére egészen Szolnokon fölül, a Begára Temesvárig, a Moravára Szerbiában, a Szávára Sziszekben fölül, a Duna árterületére Mohácsig és a Drávára Eszéken fölül.

Ungarns Stromregulirungon ezimű munkájában két (A. B.) tervtáblázat teszi szemlélhetővé az egyes partpontok magassági viszonyait a víz tükrehez képest azon ármagasságnál, mely 1876-ban Zimonynál volt, valamint azt, hogy miképen fog e dolog állni hasonló vizmagasság mellett azon esetben, ha a panesovai árter megtelepítése csakugyan megtörténik. Legyen elég szerinte csak az egyetlen megjegyzés, hogy ekkor Zimonynál a Duna az 1876-iki 750 m. vízméteri magasság hejyett 10-50 méternyit fog mutatni, mi a tenger szine fölött 77-06 m. magasságot eredményez. Ugyane nyveutara jut a Drávatoroklat vízszintje is. És a mi Szegedet illeti, 7 napra rá, a hogy a Duna Zimonynál 10-50 m. vagys a tengerszin fölött 77-06 m. magasa fölhalgott, a Tisza Szegednél 11-15 méterre emelkedik, sőt ha az 1881-iki nagy vízlet vesszük figyelembe, mely legmagasabb állásában 8-48 m. magas volt: úgy a nulla fölött 11-48 m. viz zúdult Szegedre. Vízözön ez a Duna, Száva, Morava, Dráva és a Tisza völgyén. A Duna tükrenek ez emelkedése a zimonyi vízméternél áradások alkalmával teljesen azonos a Tisza ártükrre emelkedésével, mely a szegedi vízméternél 1839-től 1881-ig 4-20 méternél 8-48 méterre halgott; ez új szabályozási művellet tehát ugyanazt fogja a következő 40 év alatt eredményezni, a mi a Tiszánál történt.

A Dunánál Panesovánál 11 □ m. kiterjedésű viztartó volt, melyben a Kazánnál megszorult ár helyet talált és heteken, sőt

hónapokon át nyugodtan várakozhatott az időpontra, midőn a szorosokon részére út nyílik. Egy-egy magas víznél, mint 1876. és 1881-ben történt, 200 millió kóból így 1364 millió köbméter víz gyűltekezt össze. E tömegnek most a folyó ágyából való kitérését, szétterjeszkedését és elapadását megakadályozza az új töltés, minek következtében kénytelen lesz a nagy víz emelkedni és a mellékfolyókól ú-m. a Karas, Temes, Bega, Tisza, Morava, Száva, Dráva völgyeiben keresni helyet, és ha 1364 millió köbméter víz ott azt megtalálja, nem közönbős dolog. A folyónak nyomása pedig oly hatalmas lesz az új töltésre, hogy a hullámok mint kelővíz törnek majd magoknak útát, mint Szegednél történt a város útezin és a vasútállomásnál a katasztrófa bekövetkezése előtt már három nappal.

Nem fog ellenben magának útát találni az öblözetekből a hólvádék és esők vize, minek következtében a talaj- és légkörű viz csak a szántott földek kultúrnövényeinek kintőjává válik s a gazdának rendes aratásra reményét veszi. E mellett szakadások lesz a töltés kitéve, mi kárt tesz embernek, állatban, veteményben; sem az új települök, sem a régi szomszédos községek nem birkothatják békében földjeiket és haszonlítás helyett kárvallás földjeiket. Nem lesznek képesek a töltésépítési költségeket törlesztani, valamint az örökös javításokat utótrni, sőt valószínű, hogy hétramaradnak árteri földjeik adójával is. Ezt adóvéghajtás, zálogolások követik; van erre példa a Tisza völgyében elég. Így megyesik, hogy a régi községek magasabban fekvő, áradásnak eddigelé ki nem tett földjeiket vesztik el a mentett területek adóhárálékai miatt. Ezt előkoldosodás követi, mert kénytelenek lesznek kenyereket vagy napszámmal keresni, vagy mint az itáliai massadori-ak az Etsch völgyén, a bolgár paprika-termesztők Budapest körül vagy a csongrádmezei halászek, kiket a Tiszának némely aszályos esztendőben beálló halászuke a Balatonra kerget. A Dunától elvett nagy mecsárok ismét árterületek lesznek, mint voltak, csak az lesz a különbség, hogy előbb

született fia; Brunner Ede leánya Amália 2 éves, himlő; Nagy László fia Pál 17 éves, gümökör; Czmadia Klára öz. Ágoston Lászlóné 80 éves, aggkör. Nov. 1-én: Kócsó J. nős napzasamos 63 éves; végelgyen-gülés; Kamráz István fia Ferencz 2 hetes, görös; Csaró Gerely nős napzasamos 28 éves, gümökör; Méhes Fe-rencz fia Ferencz 5 hetes, görös.

ORSZÁG-VILÁG.

— **Dobreczenben** e hó 1-én leplezték le a budapesti Petőfy-szobornak a Petőfy-társaság által ajándékozott Huszár Adolf által mintázott eredeti gypszszobrát. — **Holub**, hírneves útszó elindult újabb afrikai expedíciójára. — **A zanzibari** szultán összes jövedelme harmincz millió forint. — **Abdán** és **Pinnjéden**, Győrmege két községében majdnem ismétlődött a kápolnai véres eset, a hol az adóvégrehajtó megölték. Katonáság kirendelése vált szükségessé. — **Londonban** a forradalmi fények egy földalatti vasutat felrobbantottak. Negyven munkás súlyosan meg sebesült. A tettesek eddig ismeretlenek. — **Szabadszállás** városát egy Höss József-fé név okleveles bába már ötven éve szolgálja. — **Mezőberényben** nagy tűz volt, mely több házat elhamvasztott. — **Budapest** az alkotmány-üzeai circus leégett, a kár óriási, emberélet azonban nem esett áldozatul; állítólag a tűz szándékos gyújtogatás által keletkezett. — **A zentai** népkör a „Függetlenség” a csingó-pénzek eliskasz-tása miatt helyiségeiből egyhanglú ki-tiltotta. — **Zágrábban** m. hó 31-én három halálra ítélt gyilkost akasztott fel Kozarek budapesti hóhér. — **Volkman Róbert**, hírneves magyar zeneszerző, s a magyar zene-akadémia tanára Budapesten meghalt, nagy ünneppélyességgel temették el. — **Dorpat**, Oroszország egyik nagyobb városa, egészen leégett; a nihilisták gyújtották fel. — **A ko-**

lora Egyiptomban ismét folytonosan terjed és egyre szedi áldozatát. — **Kolozsvárott** a függetlenségi párt Eötvös Károlynak fényes fáklyászenét adott. — **Vahot** Imrénék, egykor érdemes írónak, Losoncz városa díszes sír-emléket állított a budapesti keresepi temető-ben. — **A bécsi** egyetemen a német hall-gatók insultáltak a cseh érzelmű Maussen tanárt, a hírneves egyházügyi tudóst. — **Kia-várád** községében még soha senkit sem exequáltak. Nagy ritkaság. — **Frankfurt-ban** a rendőrségi épületben, nagy dinamit robbanás történt; az épületben sok kár esett, emberélet nem esett áldozatul. — **Mexikó-ban** egy egész európai szintársulat halt meg sárga-lázban. — **Vámos** községben, Vesz-prémgyében, Török nevű kereskedő nejt 3t fegyveres rabló agyonlőtte.

ÜZLET.

Sertésárári jelentése

az első magyar sertésárári és kölcsönelő-legező részvénytársulatnak.

Budapest-Köbönya, november 2.

E heti üzlet vonatott volt hátráló árrakkal, nyomott hangulat mellett, mivel a szükséglet a nagy készlettel szemben meg mindig nem áll arányban.

Heti átlagárak: magyar vál. árú 260–300 klg. nehez 48–48 1/2 kr., 180–260 klg. nehez 50–51 kr.; öreg 300 klg. túli 47—kr.; vidéki sertés — kr. Tranzióban: szerbiai 48 1/2–51 kr., romániai 49–51 kr. tiszta klggrammonként.

Első árak: tengeri 6,70, árpa 7,80. Helyi átlagárak: október 26. maradt 109,179 db. Felhajtás: alvudékok kövér 2654 db. sovány 268 „ Szerbiából 4302 „ Romániából 2005 „ m. államvasutal kövér 2373 „ sovány 400 „ vidéki 11,999 „ 121,078 db.

Elhajtás: Felvidékre 272 db. Bácsba (m. h. 399 db.) 2548 „ Csehországba 585 „ Bodenbachon át 2634 „ Ruttán át 3563 „ Délmetérszágba 214 „ Budapesti fogyasztás 2872 „ Kültelki 150 „ Magyarállam vaspályán 149 „ 12,987 „ Marad állomány: 108,091 db.

Kimutatás a kecskeméti takarékpénztár 1883. évi október havi forgalmáról.

Bevétel:

Pénztárállás szeptember 30-án	67,071	frt.	24	kr.
Betételek után	154,231	„	25	„
Különféle díjak után	752	„	40	„
Változó kamatok után	10,076	„	17	„
Ingatlan jelzálog	222,489	„	—	„
Magánváltó	7,075	„	—	„
Felleg után	6,930	„	—	„
Egyletiház bolt- és lakber. után	81	„	—	„
Kohn-féle ház	659	„	79	„
Kisbirtokosok osztaléka	310	„	—	„
	50	„	—	„
	469,725	frt.	85	kr.

Kiadás:

Visszafejtett betét és tők.kamat	139,169	frt.	86	kr.
Kifizetett folyó kamat	720	„	29	„
Kifiz. viszeszám. és térített kamat	35	„	70	„
Váltókra	181,089	„	—	„
Ingatlan jelzálog	21,209	„	—	„
Magánváltó	7,150	„	—	„
Viszeszámított váltó	50,400	„	—	„
Törke elhelyezés	45,000	„	—	„
Ingazt. d. díj, tisztv. és szolgál. fizetése	606	„	59	„
Üzleti költség	538	„	59	„
Gazd. egyesületnek 5 drb. arany	28	„	90	„
Pénztárállás okt. 31-én	23,487	„	60	„
Markovics, könyvelő.	469,725	frt.	85	kr.

Kimutatás a kecskeméti kereskedelmi iparhi-telintézet és népbank okt. havi forgalmáról.

Bevétel:

Pénztárállás szeptember hó 30-án	13,922	frt.	12	kr.
Válto visszafizetésekből	352,237	„	71	„
Folyószámlák után	75,443	„	08	„
Különféle telephelyek után	100,165	„	—	„
Kamatok	6,498	„	13	„
Díjak	1,346	„	79	„
Késedelmi kamatok	15	„	86	„
Átirási díjak	4	„	—	„
Nyugdíj-alap számlára	45	„	75	„
	549,654	frt.	44	kr.

Kiadás:

Válto leszámlásra	302,092	frt.	31	kr.
Folyószámlákra	84,690	„	53	„
Különféle telephelyekre	125,950	„	—	„
Időközi kamatok:				
a) Különféle telephelyekre	534	„	20	„
b) Folyószámlákra	461	„	74	„
Üzleti költségekre	741	„	63	„
Üzleti tiszteletdíj és tisztv. fizetése	613	„	32	„
Osztalék részvényekre	108	„	—	„
Állami illetékek betétek tőkésített és kiüz. időközi kamataira	48	„	87	„
Pénztárállás okt. 31-én	515,240	frt.	60	kr.
Műltényi, könyvelő.	34,413	„	84	„
	549,654	frt.	44	kr.

Piaczi árjegyzék.

Tiszta búza métermázsánként	9.—	król	9,20	krig
Kétszer	7,20	„	7,20	„
Rozs	7,10	„	7,20	„
Árpa	7,10	„	7,30	„
Zab	6,70	„	6,80	„
Tengeri ó	6,70	„	6,80	„
Köles	6.—	„	6,20	„
Krumpli	2.—	„	2,20	„
Széna	1,90	„	2,10	„
Szalma	1.—	„	1,10	„

Felolós szerkesztő: FEKETE JÓZSEF.

Árverési hirdetmény.

A kecskeméti kir. törvényszék mint teleshányvi hatóság részéről közbírák tétetik, hogy Csizsar Erzsé-bet öz. Desik Jánosné végrehajtatónak **Kovács Károly** végrehajtatást szenvedett ellen 350 frt törke és járulékai iránt folyamathban levő végrehajtatási ügyében a kecskeméti 1862. sz. tjkvben 1868. r. sz. alatt foglalt végrehajtatást szenvedett nevén álló és adó alapján 720 frtba becsült hábitörök tartozékaival együtt az 1884-ik évi **Január hó 19-ik napján** délután 9 órakor mint egyetlen határidőben e kir. törvényszék teleshányvi helyiségében megtartandó nyilvános árverésen, az egyidejleg megállapított s a hivatalos árak alatt e teleshányvi hatóságnál, vala-mint Kecskeméti város polgármestri hivatalában, meg-tekinthető főtételek mellett a kiküldötti áron alul is eladattni fog.

Venni szándékozik tartozék a kiküldötti áron szolgáló becsárak 10%-át kétszépben, vagy ovaadékos papírban a kiküldötti kezeihez bánatpénzül előre letenni.

Kelt a kecskeméti kir. trészék teleshányvi osztá-lyának 1883. évi október 24-én tartott tkvi üléséből.

Barta Henrik, Gáll Ferencz, tanácsjegyző. 167 (1—1) kir. törvényszéki elnök.

HIRDETÉSEK.

!!Köszén, faszén, ölfá!!

Bátorkodom a nagyérdemű közönség becses figyelmét a **Szécsényi-útcza 3. szám alatt** Dr. Horváth János úr háza átellenében levő jól berendezett

köszén, faszén, ölfá és vágott tűzifa

üzletre felhívni. Azon helyszínen lévén, hogy az igényeknek megfelelőleg a font nevezett üzletben található anyagokat házhoz szállítani képes vagyok. És kezze-kedem arról, hogy mind a pontos kiszolgáltatás, mind a legzsilidabb ár az igényeket ki fogja elégíteni. Megrendelések eszközölhetők a két templom között lévő fűszerüzletben és a háznál.

Kecskemét, 1883. november hó.

Tisztelettel **Zilzer Adolfné,**

163 (3—1)

Ház el- vagy bérbeadás.

A Szécsényi-téren 16-ik szám alatti sarokház, mely áll 5 szoba, 2 előszoba, 2 konyha, pincze, magtár, 12 lóra való istálló, katonaszoba, 2 kamra, sertésöl, kocsi-szón stb. 2 udvar- és kertből álló lakásból; örök áron eladó, esetleg több évre bérbeadandó.

Értekezhetni **Deák László**

165 (3—1) tulajdonossal.

Bőr! Bőr! Bőr!

minden fajtában cipészek, könyvkötők, bőröndösök, nyergesek, szíjártók, kárpitosok, kocsi gyártók, szűcsök, keztyűsök stb. effélek számára szállítunk bérmentve postán, szintyeg egyes darabokat is, a legolcsóbb nagyban árak mellett, a t. megrendelők kívánata s szükséglete szerint.

Idény-cikklek: magas eszmaszarakot minden nagyságban, míg a készlet tart, olcsón és jól; özhört tisztítónak, üzleti és házi használatra; törülgetésre és tisztításra, 10 król fölfebb.

Lederhaus Reumayer & Comp. WIEN, Stephansplatz, Goldschmid-gasse 3. 166 (1—1)

Eladás vagy bérbeadás

Nagyágos Ferenczy Ida úrnő székő-dül-beli nagyterjedelmű, s nemes gyümölcsfajakkal gazdagon ellátott

szőleje

eladó, vagy haszonbérbe kiadó. Értesítést ad Kovács József törvényszéki bíró vagy Dömötör Sándor közjegyző. 164 (3—1)

Kiadó lakás.

Belső-sétány mellett két szobás útczai és egy udvari lakás mellek helyiségekkel együtt kiadó.

Ugyanott **szaraz tűzifa** és egy kétfelnyíló **új vasajtó** van eladó. Értekezhetni

Dékány Mihály tulajdonossal. 159 (3—3)

WIESE és TÁRSA, es. kir. szab. pénzszekrény-gyárosok. **Bécs, BUDAPEST, Prága.** Fiók-üzlet: Budapest, Sugárút 2. szám (Fonciér-palota). ajánlanak elősmert kitérő készítményű tűzmentes és betörés ellen biztos **pénzszekrényeket,** kézi szekrények, másoló sajtók és műzarakat nagy választékban, s mérsékelt árakon. **Képes árjegyzék kívánatra bérmentve és ingyen küldetik.** Mindennemű károsodás kikerülése végett kérjük a t. közönséget, szivesked-jék több mint 20 év óta fennálló gyárunkat hasonlóvü (Wiese Tivadar és társa) de újabb czéggel össze nem tévesztani. 103 (20—17)

Eddig nincs fölülmulva. **MAAGER W.-féle** es. kir. kiz. minőségű szab. valódi tisztított **CSUKA M AJ-OLAJ** **MAAGER VILHELMTÖL BÉCSBEN,** az első orvosi tekintélyek által megvizsgált és könnyen emészthetőségéről fogva gyerme-keknek a mell- és tüdőbajok, gyűrvély, hályog, daganat, bőrkürtök, mirigybetegségek, gyer-geségek, stb. ellen különösen ajánlt és rendelt legtisztább és legjobb*) legtermészetesebb s elismer-ható szér. — 1 frtos palackokban gyári raktárban: BÉCS, HEUMARKT Nr. 3.**) úgy mind az osztrák birodalom legtöbb gyógyszerüzletében és jóhírnevű anyagyárú kereskedéseiben valódi minőségűen kapható. **Kecskeméten:** Molnár János, Katona Zsigmond és Machleid A. gyógyszerészeknél; **Czeglőden:** Persny Sándor gyógyszerésznél; **Szolnokon:** Horváthy István és Kecskény Tivadar gyógyszerészeknél és Lengyel A. kereskedőnél. *) Újabb időben több czék háromszegletű palackokat tölt meg tisztított csukamájolajjal és a közönségnek mint „MAAGER” valódi tisztított olajat igyekszik eladni. Az efféle rászólások kikerülése végett kérem az ügyes közönséget, hogy a tisztított csukamáj-olajjal tüdőbajok tekintetén a melyeknél az ügyes a csukmáj, zárkúpák és használati tisztításra a „MAAGER” név áll. **) Ugyanitt létezik a Schaffhausen „nemzetközi költelék-anagygyár, és Dr. Mikolasek Károly gyógy-batású és gyógyszerelőzők való bors. főraktár Lemberghen. 103 (6—3)

500 szép kitöltésűen elvarkák lehet készíteni az én, a es kir. dohány-gyárakban is használt **szivarka TÖLTŐ-GÉPEMMEL,** mely árebnél igen olcsónan készíthető, s különféle íze-ségben, vékony, közepes, vastag, különböző mékűli, használati utasítással együtt 65 kr. Csak akkor valódi, ha czegem bele van szövés. Az en, szivarka-hüvelyeim minden há-rom erősebben, csakis a valódi **francia-bűznélküli „Le Houblon”-papírból (fehér) vagy kukorí-cza-papírból (sárga) következő árakon kaphatók.** Ft. Szivka réz nélküli, sima 1000-re —80 Szivka réz nélküli elegans aranyjegyzel 1000 1,30 Szivka rézessel, sima 1 karton 500 darab . . . 1,05 Szivka rézessel, elegans arany, két vég fekete jegyzel, 1 karton 500 darabban 1,00 II. rendű minőség, szivka fehér vagy sárga, melyet mások elrejtendő képen ajánlanak, ára: Szivka réz nélküli, sima 1000 darab —50 Szivka réz nélküli, elegans aranyjegyzel . . . —30 Szivkával, sima 1000 darab 1,80 Szivkával s elegans arany, két vég fekete jegyzel, 1000 darab 2,20 Különleges tömörgepeske bors —10 Levélből megrendelések utánvételre van a sazegek beküldése mellett lementelők számlákat kaptak. Bejegyzett védjegy. **Óvás!** Hamisításoktól megóvások eszjából minden karton a fönti korszak törvényszékét bejegyzett gyárjeggyel van ellátva. **Cawley & Henry párisi** francia szivarka és gépeskek raktára: **Wlach Albert,** Bécs, Mariahilferstrasse 58. 98 (szólított Praterstrasse 18). (25—11)

A LEGJOBB SZIVARKA-PAPIR A LE HOUBLON francia gyártmány. **Utánzasokra figyelmeztetünk!!** Csak az a szivarka-papir valódi, hol minden lapon a **LE HOUBLON** bélyeg van, és minden doboz az alábbi védjeggyel van ellátva. (22—17)

Cawley & Henry Prop. du Brevet **CAWLEY & HENRY, allouge Fabrikanten, PARIS**